

De Erfgoedmonitor

Home > Onderwerpen > Behoud in situ

Behoud in situ

In de archeologische praktijk wordt onderscheid gemaakt tussen *in situ*- en *ex situ* behoud van behoudenswaardige vindplaatsen. Op 1 september 2007 werd de Wet op de archeologische monumentenzorg (WAMz) van kracht, met als uitgangspunt het archeologische erfgoed beter te beschermen en bij voorkeur *in situ* te behouden.

Behoud *in situ* in Nederland in kaart gebracht

In 2012 en in 2014 heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) een steekproef-onderzoek uitgevoerd met als doelstelling een representatief, kwantitatief en onderbouwd beeld te krijgen van de mate van behoud *in situ* die in Nederland via de Archeologische Monumentenzorg (AMZ)-keten is gerealiseerd. De eerste opdracht had de onderzoeksperiode 1 september 2007 tot 1 mei 2011 tot onderwerp, de vervolgoopdracht de periode 1 mei 2011 tot 31 december 2013. De data van de eerste steekproef vormden een nulmeting voor de mate van behoud *in situ* in Nederland dat is gerealiseerd binnen de context van de AMZ-keten. Behoud *in situ* dat is gerealiseerd binnen de context van ruimtelijke planvorming (los van de AMZ-keten) werd niet meegenomen in dit onderzoek. Ook het effect van een selectiebesluit 'behoud *in situ*' in de praktijk en op langere termijn is niet onderzocht.

De onderzoekspopulatie

Gerelateerde publicaties

**Archeologie
voor de
toekomst
(2011-2013)**

**Archeologie
voor de
toekomst
(2007-2011)**

Voor de periode september 2007-mei 2011 betrof de steekproefpopulatie 6.098 onderzoeksmeldingen. Het uiteindelijke aantal behoudenswaardige vindplaatsen kwam in de analyse uit op 410. Van deze 410 vindplaatsen waren er 16 waarbij zowel behoud *in situ* als *ex situ* was gerealiseerd, voor het totaal aantal vormen van behoud is daardoor gerekend met een aantal van 426.

Voor de periode mei 2011-december 2013 betrof de steekproefpopulatie in totaal 3.798 onderzoeksmeldingen, het aantal uiteindelijke aantal behoudenswaardige vindplaatsen 338 en het aantal vormen van behoud 384.

Indicatoren bij dit onderwerp

Behoud in situ - totaal

In de steekproefperiode 2007-2013 blijkt dat het aandeel behoud *in situ* in die jaren vrijwel gelijk bleef, op iets meer dan 30%. Het aandeel archeologische begeleidingen steeg echter van 12,2% naar 32,2%.

Behoud in situ - per bevoegd gezag en opdrachtgever

In de steekproefperiode 2007-2013 (810 behoudenswaardige vindplaatsen) realiseerden opdrachtgevers in de semi-publieke sector vaker behoud *in situ* (52,8%) dan specifiek publieke- of private opdrachtgevers (respectievelijk 29,5% en 32,1%) of publiek-private samenwerkingen (20%).

Behoud in situ - per plangebied/initiatief

In de steekproefperiode 2007-2013 lijkt de omvang van een plangebied enigszins van invloed te zijn op de keuze van de behoudsvorm. Woningbouw leidt in deze periode vaker dan gemiddeld tot behoud *ex situ*.

Behoud in situ - per regio

In de steekproefperiode 2008-2013 zijn in de provincie Flevoland relatief de meeste vormen van behoud *in situ* gerealiseerd, 87,1% (bij 27 van de in totaal 31 daar gerealiseerde vormen van behoud). De provincie waar relatief het meeste behoud *ex situ* is toegepast is Noord-Brabant met 86,8% (bij 132 van de daar in totaal 152 gerealiseerde vormen van behoud). Vindplaatsen in kleigebieden worden vaker *in situ* behouden dan die in de löss-, zand- en duingebieden.

Behoud in situ - per landgebruik

In de steekproefperiode 2007-2013 zijn in buitengebieden en zogenaamde 'overgangszones' de meeste behoudenswaardige vindplaatsen aangetroffen (respectievelijk 156 en 100 van de 810 in totaal). In natuurgebieden worden de behoudenswaardige vindplaatsen het vaakst *in situ* behouden (75%), in de bebouwde kom het minst vaak (20,6%).

Behoud in situ - per complextype en periode

De meeste van de 810 als behoudenswaardig aangemerkte vindplaatsen uit de steekproefperiode 2007-2013 zijn nederzettingen (519). 120 hiervan zijn *in situ* bewaard (23,9%). Vindplaatsen uit de Middeleeuwen zijn het vaakst als behoudenswaardig aangemerkt (353 maal). Hoe jonger de vindplaats hoe vaker is gekozen voor behoud *ex situ*.